

17. Jegyzőkönyv

Felvétellett Kolozsvárt, 1927. május hó 7-én az Országos Magyar Párt központi Intézőbizottságának üléséről.

Jelen vannak: az ezen jegyzőkönyvhöz ./. alatt csatolt kimutatás szerint megjelent intézőbizottsági tagok.

Elnököl: dr. gr. Bethlen György, jegyzőkönyvet vezeti: dr. Deák Gyula.

Elnök üdvözlőlvén a megjelenteket, az ülést megnyitja.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Dózsa Endre és Hankó Veress Károly bizottsági tagokat. Figyelmezteti a megjelenteket, hogy az int. bizottság ülése a szervezeti szabályzat értelmében zárt ülés lévén, annak lefolyásáról kizárólag az elnökség adhat ki kommunikét.

1. Ügyvezető alelnök ismerteti írásban elkészített jelentését a párt működéséről.

Fogarasi Albert felszólalásában ismerteti az Alsófehér vármegyei szervezkedés nehézségeit, illetőleg azokat az intézkedéseket, melyeket a szervezkedés érdekében a pártvezetőség megtett. Kéri az országos központ támogatását.

Fekete N. Béla közgazdasági sérelmeinket is felveendőnek tartja a jelentésbe.

Dr. Krenner Miklós előadja, hogy miután a szerv. szabályzatot előkészítő bizottság az elvbarátai megbízásából előterjesztett demokratikus kívánságokat elutasította, megbízást kapott arra, hogy az int. bizottság előtt kijelentse, hogy „a demokratikus eszmék érvényesülése érdekében a küzdelmet tovább folytatják, mert abban a meggyőződésben vannak, hogy a gyergyói nagygyűlés magatartása álláspontjuk bejelentésekor a magyar kisebbség egyetemére nézve erkölcsi kötelességet szabott ki.⁷⁶

Dr. Paál Árpád reflektál a Krenner Miklós által előterjesztett deklarációra, cáfolja azokat, melyekkel a csoport szecessziós törekvéseit magyarázzák. Köszönetet mond a deklaráció őszinte hangjáért, mert az lehetőséget ad arra, hogy megbeszélhessük a Krenner-féle csoport kívánságait. Kéri Krenneréket, hogy a párt keretén belül igyekezzenek reform törekvéseiket megvalósítani, mert akkor az egész reformkérdést megértő nagy szívvel könnyen meg lehet érteni. Figyelmezteti a csoportot, hogy a Magyar Párttal szemben, mint egyenrangú felek, nem léphetnek fel, ne egyenértékű tényezőként akarjanak szemben állani a párttal, ne a függöny mögött hangzatos és népszerű jelszavakkal dolgozzanak, hanem a párt keretén belül mint reformerek velünk együtt dolgozzanak.

Sándor József reflektál Krenner Miklós deklarációjára. A gyergyószentmiklósi nagygyűlés érvényben tartotta a brassói nagygyűlés által elfogadott szervezeti szabályzatot, mely egy egységes Magyar Pártot ismer, tehát külön csoportosulások még a párt keretén belül sem létezhetnek. Megdöbbenéssel állapítja meg, hogy elnöki tanácsstagok, parlamenterek és az intézőbizottság tagjai is elenyésző csekély számban ugyan, tagjai egy olyan, magát csoportnak nevező alakulatnak, melynek

sorában a pártból kilépett három kalotaszegi disszidens is helyet foglal. Leszögezni kívánja, hogy az ún. reformcsoport létezése és működése szervezeti szabályainkba ütközik, s ezt tovább túrnunk nem szabad. Határozati javaslatot terjeszt elő annak kimondására, hogy „a reformcsoportot a párt kebelén belül szabályszerű alakulatnak nem tekintjük, és mondja ki az intézőbizottság, hogy a párt minden egyes tagjától elvárja, hogy maga meggyőződését és törekvéseit a párt szervezeti és ügyviteli szabályzatának keretén belül érvényesítse.⁷⁷

Fekete Andor Sándor József határozati javaslatát nem fogadja el, csatlakozik *Paál Árpád* javaslatához, és ő is kéri *Krenner Miklóst* és társait, hogy igyekezzenek törekvéseiket a párt keretein belül megvalósítani.

Dr. Ferencz József indítványozza a vita bezárását.

Dr. Váradi Aurél csatlakozik *Ferencz József* indítványához annál is inkább, minthogy *dr. Krenner Miklós* által felolvasott deklaráció, mint időszerűtlen, ilyen hosszas tárgyalás alapját nem is képezheti.

Intézőbizottság Váradi Aurél dr. javaslatára a vitát bezárja, dr. Krenner Miklós deklarációjára, mint idő előttire, határozatot nem hoz, és ügyvezető alelnöknek a párt működéséről előterjesztett jelentését tudomásul veszi.

2. *Gombos Benő* központi ellenőr előterjeszti a központi elnökség javaslatát a tagozati hozzájárulásokra vonatkozóan.

Intézőbizottság a tagozatok 1927. évi hozzájárulási összegét megállapítja, s megbízza a központi elnökséget, hogy az egyes tagozatokkal a hozott határozatot írásban közölje.

3. *Dr. Willer József* képviselő, a parlamenti csoport főtitkára előterjeszti a parlamenti csoport jelentését.⁷⁸

Budai Tibor részletesen ismerteti a kisiparosok sérelmeit, és a parlamentereket erősebb állásfoglalásra hívja fel.

Gyárfás Elemér válaszol az elhangzottakra, és reámutat azokra a nehézségekre, melyekkel a parlamentereknek meg kell küzdeniük.

Tury Kálmán dr. szintén erősebb állásfoglalásra hívja fel a parlamentereket és indítványozza, hogy határozzon az intézőbizottság a párt további magatartása kérdésében.

Dr. Pál Gábor nem tartja időszerűnek, hogy az intézőbizottság ezen ülésen foglaljon állást a politikai magatartása kérdésében, de szükségét látja annak, hogy előkészüljünk a következő ülésen kinyilvánítandó végleges állásfoglalásunk előkészítésére.

Elnök az idő előrehaladott voltára való tekintettel az ülést felfüggeszti, és annak folytatását du. 4 órára tűzi ki.

A délutáni ülésen *dr. Gyárfás Elemér* szenátor bemutatja a „Curentul” 754. számát,⁷⁹ mely arról közöl tudósítást, hogy *gr. Bánffy Miklós* Bukarestbe érkezett, és a kormánnyal tárgyalásokat folytat olyan ügyekben, melyek az államot és a magyar kisebbséget illetik. Kérdést intéz az elnökhöz, hogy van-e erről tudomása, és a tárgyalásokra adott-e *gr. Bánffy Miklósnak* megbízást?

Elnök az interpellációra azonnal válaszolt és kijelentette, hogy senki megbízást nem kapott arra, hogy a romániai magyar kisebbség nevében a kormánnyal, vagy bárki mással tárgyalásokat folytasson, Bánffy Miklós állítólagos ténykedéséről mit sem tud, ha ez a hír a valóságnak megfelelne, gr. Bánffy Miklós megbízás nélkül járt el.

Intézőbizottság elnök válaszát tudomásul veszi.

Dr. Bölöny Zoltán határozati javaslatot olvas fel, melyben felhívja a Magyar Párt parlamenti csoportját, hogy magyar nyelvű iskoláink nyilvánossági jogának visszaadása érdekében mindent kövessenek el, hogy nemzetközi szerződésekből és az ország alaptörvényeiben biztosított jogait szabadon gyakorolhassák.

Intézőbizottság a határozati javaslatot elfogadja.

Sándor József részletesen ismerteti a törvényjavaslatok parlamenti tárgyalásának módját.

Dr. Meskó Miklós indítványozza, hogy a parlamenti csoport küzdelmes működéséért az intézőbizottság elismerését és hálás köszönetét fejezze ki, az elfogadandó határozati javaslatához módosító indítványt tesz, mert annak erőteljesebb hangon való megszövegezését kívánja.

Dr. Váradi Aurél a rutén kisebbséggel való együttműködés fontosságára hívja fel a figyelmet.

Dr. Makkai Domokos Budai Tibor felszólalására válaszolva, megállapítja, hogy nem csak az iparosok, hanem népünk minden rétege egyformán elégedetlen a nyomasztó gazdasági és politikai helyzetben. Az eddigi parlamenti taktikát meg kell változtatni, a törvény kezdeményezési joggal is élni kellene.

Dr. Vetzák Ede a nagykarolyi magyarság sérelmeit ismerteti.

Görög Joachim a folyamatban levő népszámlálással kapcsolatban a gyergyószentmiklósi visszaélésekről tesz jelentést, indítványozza, hogy erről deklaráció olvastassék fel a parlamentben.

Dr. Zágony István a népszámlálási visszaélésekkel szemben való védekezésről beszél. Indítványozza, hogy az Intézőbizottság deklarációt intézzon a nyilvánossághoz.

Gombos Benő a népszámlálással kapcsolatban a magukat magyarnak valló zsidók sérelmeit adja elő.

Fogarassy Albert az Alsó-Fehérvár megyei hatósági visszaélésekről beszél. Különösen a vármegyei prefektus magatartását teszi panasz tárgyává. Védelmet kér ellene.

Ügyvezető alelnök válaszolva Fogarassy Albert által előadottakra, bejelenti, hogy a párt elnöke Bucsan kisebbségi miniszternél⁸⁰ már interveniált, és a miniszter megígérte, hogy megértéssel fogja megvizsgálni a panaszokat.

Tárgysorozat ezen pontjához több felszólaló nem jelentkezővén, elnök a vitát bezárja, és kihirdeti az intéző bizottság határozatát, melynek értelmében

intézőbizottság tudomásul veszi a parlamenti csoport jelentését, s köszönetét és bizalmát fejezi ki a csoporttal szemben azért a buzgó működésért, amit az elmúlt törvényhozási időszakban kifejtett.

Viszont ez alkalomból azt is megállapítja az intézőbizottság, hogy azt a választási kartellt, amelyet annak idején maga az intéző bizottság fogadott el, a magyarság tömegei a magok részéről példás egyöntetűséggel teljesítették. Ezzel szemben azonban a kormány a maga pártprogramjaként vállalt ígéreteket mind ez ideig nem valósította meg. A magyarság legfontosabb életkérdéseiben még mindig az ígéretes és bizonytalanságok helyzetében vagyunk, ami a legmélyebb elégedetlenséget váltja ki a magyarság lelkéből.

A parlamenti csoport jelentésével egybehangzóan megállapítja az intézőbizottság, hogy nem fedi a való tényállást a helyzet olyan beállítása, mintha a parlamenti csoport magtartása a meglegedés kifejezője volna.

Éppen ezért az intézőbizottság felhívja az elnöki tanácsot és a parlamenti csoportot, hogy eddigi buzgó küzdelmét a magyarság jogaiért tovább folytassa, úgy a kormányt és pártját, mint a román politika egyéb tényezőit igyekezzék reábírní a magyarság törvényes kívánságainak teljesítésére. Ha ebben a tekintetben a parlamenti csoport továbbra is változatlan helyzettel találná magát szemben, az esetre az intéző bizottság fenntartja magának, hogy a parlamenti csoportnak, mint eddig is önálló és csupán a magyarság elhatározásaitól függő parlamenti pártnak, további állásfoglalását új irányításokkal lássa el.

Intézőbizottság egyben felhatalmazza a parlamenti csoportot, hogy a népszámlálás alkalmával tapasztalt sérelmeinket a parlamentben a belügyminiszterhez⁸¹ intézendő interpellációval szóvá tegye, hogy a sérelmek utólagosan reparáltassanak, illetőleg azoknak elkövetése a parlament ülésén állapíttassék meg.

4. Dr. Gabányi Imre megütközéssel állapítja meg, hogy az „Ellenzék” ma délután megjelent száma⁸² részletes tudósítást közöl az intéző bizottságnak ma délelőtt tartott üléséről. Tekintettel arra, hogy szervezeti szabályzatunk értelmében az intézőbizottság ülései zártak, amire az elnök a délelőtt külön felhívta az intézőbizottsági tagok figyelmét, és mivel tudomása szerint az elnökség hivatalos kommunikét a délelőtti ülésről nem adott ki, súlyosan kifogásolja, hogy ismét indiszkréción folytán jelenhetett meg a cikk.

Elnök válaszában kijelenti, hogy nem áll módjában megállapítani, hogy kinek részéről és milyen körülmények között követtetett el az indiszkréción, csupán csak annak ismételt kijelentésére szorítkozhatik, hogy felhívja az intézőbizottság tagjainak figyelmét a szervezeti szabályzatnak az intézőbizottság ülését zárt ülésnek kimondó rendelkezésére és annak kijelentésére, hogy az ülés lefolyásáról kizárólag a központi pártelnökség jogosított a nyilvánosságot tájékoztatni.

Intézőbizottság elnök válaszáat helyeslőleg tudomásul veszi.

5. Elnök a parlamenti csoport nevében megköszöni az intézőbizottságnak a parlamenti csoport jelentését tudomásul vevő határozatában kifejezett elismerését, és kéri a parlamenti csoport számára a jövőre is az intézőbizottság bizalmát és támogatását.

Több tárgy nem lévén, elnök köszönetet mond az intézőbizottság tagjainak, az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. gróf Bethlen György s. k.

elnök

Dr. Deák Gyula s. k.

jkv.-vezető

Kimutatás

az Országos Magyar Párt intézőbizottságának 1927. május hó 7-én de. 10 órakor tartott ülésén a megjelentekről⁸³

Sorszám, Név, Elnöki tanács, Szenátor, Képviselő, Intéző biz. tag., Tagozati kiküldött, Melyik tagozati képviselő, Megjegyzés

- 1., dr. Jakabffy Elemér, 1, -, -, -, -, -
- 2., Sándor József, 1, 1, -, -, -, -
- 3., gr. Teleky Arctur, 1, -, -, -, -, -
- 4., dr. Bernády György
- 5., dr. Ferenczy Géza, 1, -, -, -, -, -
- 6., dr. Gabányi Imre, 1, -, -, -, -, -
- 7., dr. Gyárfás Elemér, 1, -, -, -, -, -
- 8., dr. Paál Árpád, 1, -, -, -, -, -
- 9., dr. Roth Hugó, 1, -, -, -, -, -
- 10., dr. Thury Kálmán, 1, -, -, -, -, -
- 11., Ugron István, 1, -, -, -, -, -
- 12., dr. Balogh Arthur, -, 1, -, -, -, -
- 13., dr. Barabás Béla, -, -, -, -, -, -, kiment magát
- 14., Domahidy Elemér, -, 1, -, -, -, -
- 15., Görög Joachim, -, 1, -, -, -, -
- 16., dr. Kocsán János, -, -, -, -, -, -, kiment magát
- 17., Molnár Kálmán, -, -, -, -, -, -, kiment magát
- 18., Szakáts Péter, -, -, -, -, -, -, kiment magát
- 19., dr. Tornya Gyula, -, 1, -, -, -, -
- 20., Ignác László, -, -, 1, -, -, -
- 21., Br. Josika János, -, -, 1, -, -, -
- 22., dr. Kotzó Jenő, -, -, -, -, -, -, kiment magát
- 23., dr. László Dezső, -, -, 1, -, -, -
- 24., Laár Ferencz, -, -, 1, -, -, -
- 25., dr. Sebesi János, -, -, 1, -, -, -
- 26., dr. Szoboszlai László, -, -, 1, -, -, -
- 27., dr. Török Andor, -, -, 1, -, -, -
- 28., dr. Paretz Béla, -, -, 1, -, -, -
- 29., dr. Weisz Sándor, -, -, 1, -, -, -

- 30., dr. Willer József, -, -, 1, -, -, -
31., dr. Abrudbányai Ede, -, -, -, 1, -, -
32., br. Ambrozi Andor,
33., dr. Apáthy Árpád, -, -, -, -, -, -, kimentti magát
34., dr. Asztalos Kálmán,
35., dr. Árkossy Jenő, -, -, -, 1, -, -
36., dr. Balázs András
37., Bárdos Péter, -, -, -, 1, -, -
38., gr. Béldy Kálmán, -, -, -, 1, -, -
39., Bokor Márton, -, -, -, 1, -, -
40., dr. Bene Ferencz,
41., Berki József, -, -, 1, -, -, -
42., dr. Bölöni Zoltán, -, -, -, 1, -, -
43., Budai Tibor, -, -, -, 1, -, -
44., dr. Cziffra Kálmán, -, -, -, 1, -, -
45., Doczy János, -, -, -, -, -, -
46., dr. Fekete Andor, -, -, -, 1, -, -
47., Fekete Nagy Béla, -, -, -, 1, -, -
48., Gyallai Domokos, -, -, -, 1, -, -
49., dr. Issekutz Viktor
50., dr. Kecskeméthy István,
51., dr. Krenner Miklós, -, -, -, 1, -, -
52., Korossy György, -, -, -, 1, -, -
53., dr. Kovács Károly, -, -, -, -, -, -, kimentti magát
54., Kovács Kálmán
55., Kún Richárd
56., Kispál László, -, -, -, 1, -, -
57., Cs. Lázár László, -, -, -, -, -, -, kimentti magát
58., Légrády István
59., dr. Makkay Domokos, -, -, -, 1, -, -
60., Makkai Sándor
61., dr. Morvay Zsigmond
62., dr. Meskó Miklós, -, -, -, 1, -, -
63., Nagy János
64., dr. Nagy Jenő
65., dr. Pál Gábor, -, -, -, 1, -, -
66., Perédy György
67., dr. Péterfy Lőrincz
68., Purgly László, -, -, -, 1, -, -
69., Sárosi Lajos, -, -, -, -, -, -
70., Szabolcska Mihály
71., Szabó Béni, -, -, -, 1, -

- 72., dr. Szele Béla
73., Tabéry Géza
74., Telegdy József
75., dr. gr. Toldalaghi Mihály
76., Vásárhelyi János
77., dr. Veterány Viktor
78., gr. Wass Béla
79., dr. Zágoni István, -, -, -, 1, -, -
80., Zima Tibor
81., , , , , , Arad megyei és városi
82., , , , , , Alsófehér m.
83., , , , , , Bihar m. és Nagyváradi
84., , , , , , Brassó m.
85., , , , , , Beszterce-Naszód
86., , , , , , Csík megyei
87., , , , , , Fogaras megyei
88., , , , , , Háromszék m.
89., Csulay Lajos, -, -, -, -, 1, Hunyad megyei
90., , , , , , Kisküküllő m.
91., , , , , , Krassó-Szörény m.
92., , , , , , Máramaros megyei
93., , , , , , Nagyküküllő megyei
94., , , , , , Szatmár megyei
95., , , , , , Szeben megyei
96., , , , , , Szamos megyei
97., , , , , , Szilágy megyei
98., , , , , , Temes-Torontál m.
99., , , , , , Torda Aranyos m.
100., , , , , , Udvarhely városi
101., Hantos Gyula, -, -, -, -, 1, Kolozsvár
102., Hankó Veress Károly, , , , , Kolozsi
103., Dózsa Endre, , , , , Teke-Sármási
104., , , , , , Bánffyhunyadi
105., Bakó Ignácz, , , , , Szatmár
106., dr. Kornhoffer Vilmos, -, -, -, -, 1, Szászrégeni
107., , , , , , Sepsi
108., , , , , , Kézdi-Orbay
109., , , , , , Erdővidéki
110., , , , , , Nyárádszeredai
111., Kozma Imre, -, -, -, -, 1, Marosludasi
112., , , , , , Hétfalusi
113., , , , , , Erzsébetvárosi

- 114., , , , , Szászvárosi
 115. , , , , , Vajdahunyadi
 116., Fábrián Lajos, -, -, -, -, 1, Algyógyi
 117., , , , , Marosilyei
 118., Veress Béla, -, -, -, -, 1, Zsilvölgyi
 119., , , , , Körösbányai
 120., , , , , Hátszegi
 121., , , , , Puji
 122., , , , , Nagybányai
 123., , , , , Alsórákosi
 124., , , , , Dalki
 125., , , , , Felvinczi
 126., , , , , Dési
 127., , , , , Gyulafehérvári
 128., , , , , Nagykárolyi
 129., , , , , Dévai
 130., , , , , Székelyhidi
 131., , , , , Udvarhelyi
 132., , , , , Temesrékási
 133., , , , , Bukaresti
 134., , , , , Galaczi
 135., , , , , Bukovinai
 136., , , , , Medgyesi
 137., , , , , Mócsi
 138., , , , , Baróti
 139., , , , , Marostorda m.
 140., , , , , Gyergyószentmiklósi
 141., dr. Makkay Sándor, -, 1, -, -, -, kimentí magát
 142., gr. Majláth Gusztáv
 143., Ilosvay Lajos
 144., dr. Ferencz József, -, -, -, 1, -, -
 145., Szele Márton, -, -, -, 1, -, -
 146., Gombos Benő, -, -, -, 1, -, -

Fasc. 1, fol. 143-151, gépelt tisztázat, összefűzött, hátlapján pecsét.

Melléklet: A parlamenti csoport jelentése Dr. Viller József képviselő előterjesztésében

Mélyen Tisztelt Intéző Bizottság!

A romániai Országos Magyar Párt szenátorai és képviselői a lefolyt parlamenti ciklus során szerzett tapasztalataikról és kifejtett munkásságukról a következő jelentés keretében óhajtanak számot adni:

A magyar parlamenti csoport mindenek előtt rámutat arra a lényeges különbségre, amely egy normális körülmények között működő kormányt támogató avagy ellenzéki párt és a román parlament magyar frakciójának helyzete között észlelhető.

Rendes körülmények között egy parlamenti csoport szerepét, akár kormánypárti, akár ellenzéki is legyen az, a közvélemény egyszerűen tudomásulveszi és vagy mellette, vagy ellene foglal állást, anélkül azonban, hogy léte, szereplése, céljai iránt különösebb ellenszenvvel, előítéllettel, gyanakvással viseltetnék. A Romániában működő, nemzeti alapon szervezett kisebbségi pártok ellenben, ha nemzeti sérelmet panasznak föl, vagy nemzeti jellegű kívánságot képviselnek, rögtön szemben találják magukat az egész többségi nemzet osztatlan közvéleményének méltatlankodásával és állandóan a legkörülményesebb higgadsággal kell mérlegelniük a céljaik eléréséhez szükséges eszközöket, nehogy elhibázott magatartásukkal azt a szent ügyet veszélyeztessék, amelynek szolgálatára vállalkoztak. Utalnunk kell e tekintetben különösen arra a szélső nacionalista irányzatra, amely ma a román közvéleményt uralja. A mindenkori román kormánynak erős ellenzéke bel- és külpolitikai kérdésben román részről is. De a kisebbségek ellen intézett minden támadás, sajnos az összes román párt rokonszenvével találkozók.

A magyar parlamenti csoportnak tudnia kellett, hogy egyik-másik sérelmes kormányintézkedés elleni állásfoglalása helyeslést vált ki olyan ellenzéki férfiakból is, akik különben a kormánynak elkeseredett ellenségei. Elsősorban a Magyar Párt parlamenti megbízottai érzik ezt a súlyos helyzetet: Ép azért szenátoraink és képviselőink minden egyes alkalommal a leglelkiesmeretesebben mérlegelték, hogy vajon föllépésük meghozhatja-e a kívánt eredményt és hogy nem veszélyeztetnek-e azzal sokkal magasabb érdekeket, mint aminőnek védelmezésére sikra akarnak szállani.

A Magyar Pártban tömörült romániai magyar nemzet azért adta föl első sorban passzivitását és azért küldte be képviselőit a román parlamentbe, hogy ezt az előítéletet a román közvéleményben eloszlassa, és meggyőzze a románságot céljainak, törekvéseinek tisztaságáról, érzületének barátságos voltáról.

A lelki közeledésnek, bizonyos barátságos atmoszférának megteremtése szintén nem volt könnyű feladat, mert politikai és társadalmi tapintattal állandóan résen kellett lennie, nehogy a baráti közeledés gesztusa gyöngeség látszatát keltse. Önérettel hangsúlyozhatjuk, hogy a magyar parlamenti csoport ezt a kényes föladatot jó eredménnyel oldotta meg.

A hangulatváltozás azonban még nem hozott helyzetváltozást is. A jelenlegi kormány többször tett olyan nyilatkozatokat, melyek emelkedettebb kisebbségi politikai elvekre engedte következtetni, ámde sajnos legtöbbször vagy azt kellett tapasztalnunk, hogy ez az emelkedettebb felfogás csak ügyes leplezése egészen ellentétes törekvéseknek, vagy, hogy az őszinte jóézésű elhatározás megvalósítására nincs meg a kellő erkölcsi bátorság, erő és tekintély. A kedvezőbb atmoszférát nem az általános politikai helyzet számottevő javulásában észlelhettük, hanem leginkább csak hogy magyar testvéreink ezernyi panaszát tolmácsolhattuk sikerrel

s ezer és ezer kérését juttathattuk kedvező elintézéshez. Elég tán ha e tekintetben csak a bukaresti iroda működésére utalunk, amely fennállásának rövid 8 hónapja alatt 2250 ügyet intézett el, túlnyomórésztben kedvező eredménnyel s legalább még ugyanennyi ügyet intéztek el közvetlenül parlamenti tagjaink.

Ha az országos politika terén nem tudunk ugyanilyen eredményről beszámolni, annak az az egyszerű magyarázata, hogy itt olyan tényezők állják az eredményes munkának útját, amelyeknek kiküszöbölése nem áll a M.P. vezetőinek útjában. Hiába küzdünk pl. a városok polgári elemeinek anyagi túlterhelése ellen, ha az igazi cél éppen e polgári, értsd kisebbségi elemnek a háttérbeszorítása, amit a legújában fölkapott és sajnálatos türelmetlenséggel szolgált jelszó, a városok gyors elrománosítása voltaképpen jelent. Akár kezdeményezője, akár csak tőrője a kormány ennek a türelmetlen mozgalomnak, a külső szervek kíméletlenséggel járnak el velünk szemben és a parlamentben számtalanszor hangzik el csodálatosan rövidlátó és igazságtalan felszólalás a városok nacionalizálásának jegyében. Sajnálatos korszellemnek kell megváltoznia ahhoz, hogy kisebbségi koncepció utat találhasson az ország kormányzatáig.

A parlamenti csoport e higgadt magatartás mellett eddig is önálló és csupán a magyarság elhatározásától függő actio szabadságával élesen és határozottan szembehelyezkedett azokkal a javaslatokkal, melyeket népünkre, s az országra károsnak ítélt, azok ellen komoly, erős parlamenti harcot folytatott, több jelentős módosítást sikerült elérnie s e munkájával az érdekelt társadalmi rétegek osztatlan elismerését vívta ki.

Nem fedi tehát a való tényállást a helyzetnek olyan beállítása, mintha a mi konciliáns modorunk, a megelégedés kifejezője lenne. Ezt a beállítást mindenesetre a lehangsúlyozottabb tagadásba kell vennünk.

A romániai magyarság vezetői a csucsai paktumot és annak alapján a tavalyi választási egyezményt a közeledés jegyében kötötték meg az Averecu tábornok vezérlete alatt álló néppárttal, remélve, hogy a magyarság legégetőbb problémái ezen a réven megoldást fognak találni. Sajnos, meg kell állapítanunk, hogy a kormány az egyezményben vállalt kötelezettségeiből eddig még semmit sem teljesített. Igaz, minisztertanácsi határozatunk van már az államsegély engedélyezéséről, amely felekezeti iskoláink fenntartását volna hivatva lehetővé tenni. Ámde az az összeg, amelyet a magyar egyházak kapnak, nem áll arányban sem a szükséglettel sem pedig a választási egyezmény ígéretével, amely szerint már a múlt esztendőben, a kérdés törvényes rendezéséig, előlegképpen 40 000 milliót kellett volna kapnunk. Ezzel szemben a törvényes rendezés elmaradt és a költségvetési megtakarítások terhe csak harminc millió lei jut értesülésünk szerint a magyar felekezeti iskoláknak. Reméljük, hogy a gyökeres, kielégítő, törvényben biztosított rendezés is meg fog a közeljövőben történni.

Az államsegély kérdése azonban csak egyik, bár tagadhatatlanul igen fontos része iskolai problémáinknak. Iskoláink nyilvánossági joga tekintetében ma is a legnagyobb bizonytalanság uralkodik, pedig ennek kedvező megoldása nélkül

lehetetlenné, de egyúttal céltalanná is válik épp a legjelentősebb magyar iskolák további fenntartása. A parlamenti csoport egész nagyságában átérzi a kérdés súlyát és minden erejét annak túrhetően kedvező elintézésére fogja fordítani. Nem szabad elcsüggednünk, hiszen az állam segélynél megtanulhattuk, mennyi kitartásra van szükségünk.

Fájdalom, sokkal nehezebb a helyzet az esküt nem tett, vagy elbocsátott magyar tisztviselők és nyugdíjat igénylők ügyénél. A kormánynak egyfelől állítólag nincsen anyagi erőforrása az összes jogos igények kielégítésére, másrészt pedig a nagymérvű létszámapasztás folytán nem is meri a román közvéleményt ezzel a neki ellenszenves üggyel még inkább fölingerelni, jól tudja pedig, hogy a halogatással saját minisztertanácsi határozatát csúfolja meg. Ami a nyugdíjak ügyét illeti: a mai nyugdíjtörvény különben sem engedi meg igen sok méltányos igénynek honorálását, úgy, hogy elsősorban ennek a törvénynek a megfelelő kiegészítésére volna szükség. Amint azonban eddig sem nyugodtunk bele a mai állapotba, úgy ezután is állandóan szorgalmazni fogjuk a kérdés megnyugtató rendezését.

Ezekben óhajtottunk volna számot adni arról, hogy mennyiben feleltünk meg vállalt kötelezettségünknek és a működésünkhöz fűzött várakozásoknak.

A korszellemet nem tudjuk máról-holnapra megváltoztatni és a lelkeket megülő előítéleteket nem vagyunk képesek egy csapással eloszlatni. De hisszük, hogy céltudatos magatartásunk fokozatosan le fogja szerelni a többségi nemzet szívét elzáró páncélt és mindjobban be tudjuk igazolni, hogy a magyarság békés boldogulásának biztosítása az egész országának elsőrendű érdeke.

A romániai magyar kisebbség magasabb érdekeit soha szem elől nem fogjuk téveszteni, amíg azon a helyen állunk, ahova a köteleesség szólított bennünket.

Kérjük a mélyen tisztelt intéző bizottságot, vegye tudomásul jelentésünket.